Practical Law:
Rambam, Laws of Prayer, Chapter 14

הלכה
הרמב"ם הלכות תפלה פרק יד

(1) During *shaharit*, *musaf*, and *neilah*, the *kohanim* give the priestly blessing, but not during *minhah*, because at *minhah*, all the people have already eaten. And the *kohanim* may have had wine, and it is forbidden for a priest who is intoxicated to recite the priestly blessing. And even on a fast day, the priestly blessing is not recited at *minhah*; the decree was made [even] concerning *minhah* of a fast day because of [i.e., not to cause confusion regarding the] *minhah* of all other days. (2) When does this holds true? On a fast day on which the *minhah* and *neilah* prayers are said, such as Yom Kippur and [proclaimed] public fast days. But a fast day that does not have *neilah*, such as the ninth of Av and the seventeenth of Tammuz, since their *minhah* prayers are said close to sunset, they resemble *neilah*, and would not be confused with the *minhah* of other days, therefore, they have the priestly blessing recited. If a *kohen* improperly went up to the platform [to give the blessing] at *minhah* of Yom Kippur, since it is known that there is no intoxication on that day, he may recite the blessing, and they do not compel him to descend because of suspicion, i.e., so that people do not say, that they made him descend, because he is disqualified from the priesthood.

א בְּשַׁחֲרִית בְּמוּסָף וּבִנְעִילָה הַכֹּהֲנִים נוֹשְׂאִין אֶת כַּפֵּיהֶם, אֲבָל בְּמִנְחָה אֵין נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם מִפְּנֵי שֶׁבְּמִנְחָה כְּבָר סָעֲדוּ כָּל הָעָם וְשֶׁמָּא שָׁתוּ הַכֹּהֲנִים יַיִן וְשִׁכּוֹר אָסוּר בִּנְשִׂיאוּת כַּפַּיִם. וַאֲפִלּוּ בְּיוֹם תַּעֲנִית אֵין נוֹשְׂאִין כַּפֵּיהֶן בְּמִנְחָה גְּזֵרָה מִנְחַת תַּעֲנִית מִפְּנֵי מִנְחַת כָּל יוֹם: ב בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּתַעֲנִית שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בּוֹ מִנְחָה וּנְעִילָה כְּגוֹן צוֹם כִּפּוּר וְתַעֲנִית צִבּוּר. אֲבָל תַּעֲנִית שֶׁאֵין בּוֹ נְעִילָה כְּגוֹן תִּשְׁעָה בְּאָב וְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז. הוֹאִיל וּתְפִלַּת מִנְחָה שֶׁלָּהֶם סָמוּךְ לִשְׁקִיעַת הַחַמָּה הֲרֵי נִרְאֵית כִּנְעִילָה וְאֵינָהּ מִתְחַלֶּפֶת בְּמִנְחָה שֶׁל כָּל יוֹם וּלְפִיכָךְ יֵשׁ בָּהּ נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם. וְכֹהֵן שֶׁעָבַר וְעָלָה לַדּוּכָן בְּמִנְחָה שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים הוֹאִיל וְהַדָּבָר יָדוּעַ שֶׁאֵין שָׁם שִׁכְרוּת הֲרֵי זֶה נוֹשֵׂא כַּפָּיו וְאֵין מוֹרִידִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי הַחֶשֶׁד שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ פָּסוּל הָיָה לְפִיכָךְ הוֹרִידוּהוּ:

VA'ETHANAN FOR WEDNESDAY ואתחנן ליום רביעי

TORAH תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

ט רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן־יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם

(9) But guard yourself, and protect your soul diligently, lest you forget the things which your eyes saw, and lest these things depart from your heart, all

RASHI

(9) **But guard yourself ... lest you forget the things —** *Only then, when you do not forget them, and will [therefore] do them in*

רש"י

(ט) **רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וגו' פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת–הַדְּבָרִים.** אָז, כְּשֶׁלֹּא תִּשְׁכְּחוּ אוֹתָם וְתַעֲשׂוּם עַל אֲמִתָּתָם, תֵּחָשְׁבוּ

לְבָנֶיךָ וּלְבְנֵי בָנֶיךָ: לְחוֹד אִסְתַּמַּר לָךְ וּטְר נַפְשָׁךְ לַחֲדָא דִּילְמָא תִנְשֵׁי יָת פִּתְגָמַיָּא
דִּי חֲזוֹ עֵינָיִךְ וְדִילְמָא יְעִדּוּן מִלְּבָבָךְ כֹּל יוֹמֵי חַיָּיךְ וּתְהוֹדְעִנּוּן לִבְנָיךְ וְלִבְנֵי בְנָיךְ: י **יוֹם אֲשֶׁר**
עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְדוָֹה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בֶּאֱמֹר יְדוָֹה אֵלַי הַקְהֶל־לִי
אֶת־הָעָם וְאַשְׁמִעֵם אֶת־דְּבָרַי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לְיִרְאָה אֹתִי כָּל־
הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם יְלַמֵּדוּן: יוֹמָא דִּי
קַמְתָּא קֳדָם יְיָ אֱלָהָךְ בְּחוֹרֵב כַּד אֲמַר יְיָ לִי כְּנוֹשׁ קָדָמַי יָת עַמָּא וְאַשְׁמְעִנּוּן יָת פִּתְגָמַי דִּי יִלְפוּן
לְמִדְחַל קֳדָמַי כָּל יוֹמַיָּא דִּי אִנּוּן קַיָּמִין עַל אַרְעָא וְיָת בְּנֵיהוֹן יַלְפוּן: יא **וַתִּקְרְבוּן**
וַתַּעַמְדוּן תַּחַת הָהָר וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן
וַעֲרָפֶל: וּקְרֵבְתּוּן וְקַמְתּוּן בִּשְׁפוֹלֵי טוּרָא וְטוּרָא בָּעֵר בְּאֶשָׁתָא עַד צֵית שְׁמַיָּא חֲשׁוֹכָא עֲנָנָא
וַאֲמִיטְתָּא: יב **וַיְדַבֵּר יְדוָֹה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם**
שֹׁמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוּלָתִי קוֹל: וּמַלִּיל יְיָ עִמְּכוֹן מִגּוֹ אֶשָׁתָא קַל
פִּתְגָמִין אַתּוּן שָׁמְעִין וּדְמוּת לֵיתֵיכוֹן חָזָן אֶלָּהֵן קָלָא: יג **וַיַּגֶּד לָכֶם אֶת־בְּרִיתוֹ**

the days of your life; and you will make them known to your children, and to your children's children. **(10)** The day that you stood before the Lord your God at Horev, when the Lord said to me, Assemble the people for Me, and I will make them hear My words, that they may learn to fear Me all the days that they will live upon the earth, and that they may teach their children. **(11)** And you approached, and stood under the mountain; and the mountain burned with fire to the midst of heaven, with darkness, a cloud and dense fog. **(12)** And the Lord spoke to you out of the midst of the fire; you heard the sound of the words, but saw no image; just a sound. **(13)** And He declared His covenant to you, which

RASHI **רש"י**

their proper manner, will you be considered wise and understanding; but if you do them incorrectly, because you forgot them, you will be considered fools. **(10) The day that you stood —** *This is referring to the preceding verse: [The things] which your eyes saw [on] the day that you stood ... at Horev, where you saw the thunder and the lightning.* **ילמדון —** *The Targum is* **ילפון**, *"They will learn" [for themselves].* **ילמדון** *— the Targum is* **יאלפון**, *"Which they will teach" [others].*

חֲכָמִים וּבְבוֹנִים, וְאִם תְּעַוְּתוּ אוֹתָם מִתּוֹךְ שִׁכְחָה, תֵּחָשְׁבוּ שׁוֹטִים: (י) **יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ.** מוּסָב עַל מִקְרָא שֶׁלְּמַעְלָה מִמֶּנּוּ אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ בְּחֹרֵב אֲשֶׁר רָאִיתָ אֶת הַקּוֹלוֹת וְאֶת הַלַּפִּידִים: **יִלְמְדוּן.** יִלְפוֹן לְעַצְמָם: **יְלַמְּדוּן,** יְאַלְּפוּן, לַאֲחֵרִים:

אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֵם עַל־שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים: וְיָתִי לְכוֹן יָת קְיָמַיָּא דִּי פַקִּיד יְתְכוֹן לְמֶעְבַּד עֲשַׂרָא פִּתְגָמִין וּכְתָבְנוּן עַל תְּרֵין לוּחֵי אַבְנַיָּא: יד וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשֹׂתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וְיָתִי פַּקִּיד יְיָ בְּעִדָּנָא הַהִיא לְאַלָּפָא יָתְכוֹן קְיָמִין וְדִינִין לְמֶעְבַּדְכוֹן יָתְהוֹן בְּאַרְעָא דִּי אַתּוּן עָבְרִין תַּמָּן לְמֵירְתַהּ:

He commanded you to do — the Ten Commandments; and He wrote them on two Tablets of stone. **(14)** And the Lord commanded me at that time to teach you statutes and judgments, so that you should do them in the land to which you are passing, to possess.

RASHI רש"י

(14) And the Lord commanded me at that time to teach you, — *the Oral Law.*

(יד) **וְאוֹתִי צִוָּה ה' בָּעֵת הַהִיא לְלַמֵּד אֶתְכֶם.** תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה:

PROPHETS Isaiah 40 נביאים ישעיהו פרק מ

טז וּלְבָנוֹן אֵין דֵּי בָעֵר וְחַיָּתוֹ אֵין דֵּי עוֹלָה: וְאֵילָנֵי לְבְנָן לָא יְסַפְּקוּן לְאַדְלָקָא וְחֵיוָתָא דְּבָה לֵית הִיא כְּמִיסַת לַעֲלָתָא: יז כָּל־הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאֶפֶס וְתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ־לוֹ: כָּל עַמְמַיָּא כִּלְמָא עוֹבָדֵיהוֹן גְּמִירָא וְשִׁיצָאָה אִנּוּן חֲשִׁיבִין קֳדָמוֹהִי: יח וְאֶל־מִי תְדַמְּיוּן אֵל וּמַה־דְּמוּת תַּעַרְכוּ־לוֹ: וּלְמַן אַתּוּן מְדַמְּיִן קָדָם אֵל וּמָה דְּמוּת אַתּוּן מְסַדְּרִין קֳדָמוֹהִי: יט הַפֶּסֶל נָסַךְ חָרָשׁ וְצוֹרֵף בַּזָּהָב יְרַקְּעֶנּוּ וּרְתָקוֹת כֶּסֶף צוֹרֵף: הָא צִלְמָא נַגָּרָא

(16) And of the Levanon — there is not enough to burn, and its beasts — there is not enough for burnt-offerings. **(17)** All the nations are as nought before Him; as things of nought and vanity are they regarded by Him. **(18)** And to whom do you compare God, and what likeness do you arrange for Him? **(19)** The graven image, the craftsman has melted, and the smith plates it with gold, and chains

RASHI רש"י

(16) There is not enough to burn — *On His altar.* **And its beasts —** *[The beasts] of the Levanon, there is not enough for burnt-offerings.* **(19) Melted —** *This is an expression of [the word,] melting to pour.* **The craftsman —** *The iron[smith].* **Plates it with —** *He plates it with* — **gold —** *and only covers it from above.*

(טז) **אֵין דֵּי בָעֵר.** עַל מִזְבְּחוֹ: **וְחַיָּתוֹ.** שֶׁל לְבָנוֹן אֵינוֹ דַּי לְעוֹלָה: (יט) **נָסַךְ.** לְשׁוֹן מַסֵּכָה: **חָרָשׁ.** שֶׁל בַּרְזֶל: **בַּזָּהָב יְרַקְּעֶנּוּ.** מֵרַקֹּעוֹ זָהָב וּמְצַפֵּהוּ מִלְמַעְלָה:

עֲבִיד וְקִינָאָה בְּדַהַב מְחַפֵּי לֵהּ וְשַׁלְשְׁלַן דִּכְסַף קִינָאָה מְאַחֵיד לֵהּ: כ **הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה עֵץ**
לֹא־יִרָקֵב יִבְחַר חָרָשׁ חָכָם יְבַקֶּשׁ־לוֹ לְהָכִין פֶּסֶל לֹא יִמּוֹט: אוֹדָן בָּרֵי אָעָא דְּלָא
אָחִיד רִקְבָא בָּחַר נַגָּר אוּמָן בָּעֵי לֵהּ לְאַתְקָנָא צְלֵם דְּלָא יְצִטְלֵי: כא **הֲלוֹא תֵדְעוּ הֲלוֹא**
תִשְׁמְעוּ הֲלוֹא הֻגַּד מֵרֹאשׁ לָכֶם הֲלוֹא הֲבִינוֹתֶם מוֹסְדוֹת הָאָרֶץ: הֲלָא יְדַעְתּוּן
הֲלָא שְׁמַעְתּוּן הֲלָא אִתְחָוָאָה מִן אוּלָא עוֹבַד סִדְרֵי בְּרֵאשִׁית לְכוֹן הֲלָא תִּסְתַּכְּלוּן לְמִדְחַל קֳדָם
מִן דִּבְרָא יְסוֹדֵי אַרְעָא:

of silver he attaches. (**20**) The one who is accustomed to select chooses a tree that does not rot; he seeks for himself a skilled craftsman, to prepare a graven image, which will not move. (**21**) Do you not know, have you not heard, has it not been told to you from the beginning? Do you not understand the foundations of the earth?

RASHI **רש"י**

And chains — *Chains of silver are made by the smith.* (**20**) **The one who is accustomed to select** — *One who is trained to discern between a durable tree and other trees.* (**21**) **Do you not know ... —** *Who established the foundations of the earth, and you should have worshipped Him.*

וּרְתָקוֹת. שַׁלְשְׁלָאוֹת שֶׁל כֶּסֶף עוֹשֶׂה הַצּוֹרֵף: (כ) **הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה.** הַמְלֻמָּד לְהַבְחִין בֵּין עֵצִים הַמִּתְקַיְּמִים לְשָׁאֵר עֵצִים: (כא) **הֲלֹא תֵדְעוּ וְכוּ'.** מִי יְסֵד מוֹסְדוֹת הָאָרֶץ וְאוֹתוֹ הָיָה לָכֶם לַעֲבֹד:

WRITINGS Psalms 94 **כתובים** תהלים פרק צד

א **אֵל נְקָמוֹת יְדוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ:** אֱלָהָא מָרֵי פוּרְעָנוּתָא יְיָ אֱלָהָא מָרֵי פוּרְעָנוּתָא
יְיָ אֱלָהָא מָרֵי פוּרְעָנוּתָא הוֹפַע: ב **הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים:** אִתְנַטַל
דַּיָּן אַרְעָא אֲתֵיב גּוּמְלָא בִּישָׁא עַל גֵּיוָתָנַיָּא: ג **עַד־מָתַי רְשָׁעִים ו יְדוָה עַד־מָתַי**
רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: עַד אֵימָתַי רַשִׁיעַיָּא יְיָ עַד אֵימָתַי רַשִׁיעַיָּא יֵתִבוּן בְּשַׁלְוָתָא: ד **יַבִּיעוּ**
יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן: יְבוּעוּן וִימַלְלוּן גְּדוּפִין אָמְרִין מִלִּין דְּקָלָנָא כָּל

(**1**) God of retribution, Lord, God of retribution, appear! (**2**) Lift up Yourself, Judge of the earth, render to the proud their recompense. (**3**) Lord, how long shall the wicked, how long shall the wicked exult? (**4**) They gush out, they speak blasphemy; all the workers of iniquity bear themselves loftily.

RASHI **רש"י**

(1) **Appear** — *Appear and reveal to us Your retribution.* (4) **עתק** — *Words of blasphemy.* **They bear themselves loftily** — *They praise themselves.*

(א) הוֹפִיעַ. הֵרָאֵה וְגַלֵּה לָנוּ אֶת נְקָמָתֶךָ: **(ד) עָתָק.** דִּבְרֵי גְּדוּפִים: **יִתְאַמְּרוּ.** יִשְׁתַּבְּחוּ:

עָבְדֵי שִׁקָּר: ה עַמְּךָ יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: עַמְּךָ יֵי יְשׁוּפוּן וְאַחֲסַנְתְּךָ יְמַסְכְּנוּן:
ו אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וְיִתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: אַרְמַלְתָּא וְגִיּוֹרָא יְקַטְלוּן וְיַתְמֵי יְרַצְּחוּן:

(5) They crush Your people, O Lord, and afflict Your heritage. (6) They slay the widow and the stranger, and murder the orphans.

Mishnah *Shevu'ot, chapter 1* משנה שבועות פרק א

א שְׁבוּעוֹת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, יְדִיעוֹת הַטֻּמְאָה שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁתַּיִם שֶׁהֵן אַרְבַּע, מַרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה: **ב** כֹּל שֶׁיֵּשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וִידִיעָה בַּסּוֹף וְהֶעְלֵם בֵּנְתַיִם, הֲרֵי זֶה בְּעוֹלֶה

(1) There are two oaths, which are [subdivided into] four [i.e., 1, I swear I shall.... 2, I swear I shall not.... 3, I swear I did.... 4, I swear I did not...]. There are two cases concerning the discovery of having [unconsciously] sinned through impurity, which are four [i.e., 1, the impure who forgot his impurity and ate consecrated food, 2, or entered the Sanctuary, 3, he forgot that the impure are forbidden to eat consecrated food, 4, or enter the Sanctuary]. There are two types of carrying [prohibited] on the Sabbath, which are four [i.e., 1, standing in public domain and withdrawing an object from private domain, 2, standing in private domain and handing out an object to public domain, 3, standing in private domain and withdrawing an object from public domain, 4, standing in public domain and handing into private domain]. There are two shades of leprous afflictions, which are four, [i.e., 1, white like snow, 2, white wool, 3, white plaster, 4, as the membrane of an egg]. (2) Every [instance regarding Temple impurity] in which there is knowledge [of the impurity] at the beginning and knowledge at the end, but which was unknown in the middle [i.e., knowledge at the time of becoming unclean, but at the moment of eating consecrated food, or entering the Sanctuary, he forgot that he was unclean, or forgot that the food was consecrated, or forgot that he was entering the Temple domains,] requires an *oleh ve-yored*

רבנו עובדיה מברטנורא

א שבועות שתים. כתיבי בקרא בהדיא (שם ה) או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להטיב. אוכל להטיב. לא אוכל להרע. שמענה את עצמו. וה"ה לכל דבר שהוא הן ולאו הן ולאו להבא. דלהרע או להטיב להבא משמע: **שהן ארבע.** יש לרבות עוד שתים אחרים דלא כתיבי. והן. הן ולאו דלשעבר כמו אכלתי. ולא אכל. או לא אכלתי ואכל: **ידיעות הטומאה.** או נפש אשר תגע בכל דבר טמא (שם) האמור בויקרא אצל טומאת מקדש וקדשיו: **שתי'.** כתיב בקרא דכתיב (ויקרא ה) ונעלם ממנו והוא טמא. משמע שנעלמה ממנו טומאה ועל ידי אותו העלם אכל בשר קודש. הרי אחת. או נכנס למקדש. הרי שתים: **שהן ארבע.** יש לרבות עוד שנים חיובים אחרים העלם קודש. והעלם מקדש וזכור הוא את הטומאה: **יציאות השבת.** הוצאה מרשות היחיד לרשות הרבים ילפינן מקרא מן ויצו משה ויעבירו קול במחנה וגו' (שמות לז) לא תפיקו מרשות היחיד לרשות הרבים: **שתים.** אחד לעומד בחוץ והושיט ידו לפנים ונטל החפץ והוציאו. ואחד לעומד בפנים ונטל החפץ ממקומו. והוציאו לחוץ: **שהן ארבע.** יש להוסיף עוד שתים דהכנסה אף ע"ג דלא כתיבי. שכשם שהקפידה תורה מרשות לרשות בהוצאה כך הקפידה על ההכנסה. אחת לעומד בפני'. והוציא ידו לחוץ ונטל חפץ והכניס. ואחת לעומד בחוץ ונטל חפץ ממקומו. והושיטו לפנים והניחו: **מראות נגעים שנים.** כתיבי בקרא (ויקרא יג) שאת ובהרת: **שהן ארבעה.** תולדה דשאת ותולדה דבהרת לא כתיבי בקרא בהדיא: **ב שיש בה ידיעה בתחלה.** אידיעת הטומאה קאי. ואידי דזטרי מילייהו. מפרש להו בריש' והדר מפרש שבועות דנפישי מילייהו. ויציאות ומראות. כל חדא וחדא. מפרשה במסכת דידי'. להכי לא פרשינהו בהאי מסכתא. ולא תנינהו

וְיוֹרֵד. יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה וְאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף, שְׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים תּוֹלֶה, עַד שֶׁיִּוָּדַע לוֹ וְיָבִיא בְּעוֹלָה וְיוֹרֵד: **ג** אֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף, שְׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כט) מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפּוּרִים, עַל מַה שֶּׁזֶּה מְכַפֵּר זֶה מְכַפֵּר. מַה הַפְּנִימִי אֵינוֹ מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה, אַף הַחִיצוֹן אֵינוֹ מְכַפֵּר אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יְדִיעָה: **ד** וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בַסּוֹף, שְׂעִירֵי הָרְגָלִים וּשְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִים, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, שְׂעִירֵי הָרְגָלִים מְכַפְּרִין אֲבָל לֹא שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים. וְעַל מַה שְּׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין, עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, כָּל הַשְּׂעִירִים כַּפָּרָתָן שָׁוָה עַל טָמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. הָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא, וְשֶׁל רְגָלִים מְכַפְּרִין עַל

[sliding-scale sacrifice]. If there is knowledge in the beginning, and there is no knowledge at the end, the goat of which the blood is offered inside [on Yom Kippur, in the inner sanctum] and Yom Kippur suspend [judgment], until he regains knowledge, and then he brings an *oleh ve-yored* [sacrifice]. **(3)** If there is no knowledge at the beginning, but there is knowledge at the end, the goat that is offered outside [on Yom Kippur, on the outer altar] and Yom Kippur atone, as it is said, "besides the sin-offering." (Numbers 29:11) [They are linked to each other so as to deduce that] it [i.e., the inner goat] atones for what it [the outer goat] atones — just as what is inside atones only for something with knowledge [at the beginning], so too, that which is outside atones only for something with knowledge [at the end]. **(4)** For something [i.e., an instance of Temple impurity] that has no knowledge neither at the beginning, nor at the end, Festivals and the goats [the sin-offerings] of *Roshei Hodashim* [i.e., New Moons] atone; the opinion of Rabbi Yehudah. Rabbi Shimon says, the goats of the Festivals alone atone, but not the goats of *Roshei Hodashim.* And for what do the goats of *Roshei Hodashim* atone? For the pure person who [unintentionally] ate impure [sacrifices]. Rabbi Meir says, All the goats [of *musafim*] effect the same atonement, for the impurity of the Temple and its sacrifices. Rabbi Shimon would say, The goats of *Roshei Hodashim* atone for the pure person who ate the impure; and those of the Festivals atone for the one with no knowledge, neither at the beginning

רבנו עובדיה מברטנורא

הכא אלא משום דדמי להדדי בשתים שהן ארבע: **ידיעה בתחלה.** שידע שנטמא: **וידיעה בסוף.** משאכל את הקדש בהעלם. או נכנס למקדש בהעלם ויצא. נודע לו שבטומאה אכל. או בטומאה נכנס: **והעלם בינתיים.** כשאכל את הקדש נעלמה ממנו טומאה או קודש. או נכנס למקדש ונעלמה ממנו טומאה או מקדש: **הרי זה בעולה ויורד.** עולה לעשיר ויורד לעני. עשיר מביא חטאת בהמה. ועני חטאת העוף. ודל שבדלים. עשירית האיפה. והיא מנחת חוטא האמורה בכל מקום: **שעיר הנעשה בפני'.** שעיר יום הכפורים שמביא מדמו לפנים: **תולה.** להגן עליו מן היסורין: **עד שיודע לו.** שאכל קדש בטומאה ויביא קרבן עולה ויורד: **ג אין בה ידיעה בתחלה.** שלא ידע בטומאה זו מימיו זה לא יבא לכלל קרבן עוד לעולם. שהרי אין קרבן בא אלא על שיש בה ידיעה בתחלה: **שעיר הנעשה בחוץ.** הקרב במזבח החיצון במוספין של יה"כ: **וי"ה.** עצמו מכפר עם השעיר: **שנאמר בשעיר הנעשה בחוץ.** (במדבר כט) שעיר עזים אחד חטאת מלבד חטאת הכפורים. וחטאת הכפורים הוא השעיר הנעשה בפני'. והקישן הכתוב ללמדך שעל מה שזה מכפר זה מכפר. מה פנימי אינו בא אלא על דבר שיש בו ידיעה. ומאי ננהו ידיעה בתחלה כדילפינן מקרא דכתיב לכל חטאתם דמשמע לאותם שיבואו לכלל חטאת כשתהיה להם ידיעה בסוף. ואי אפשר לבא לכלל חטאת אלא אם כן היתה לו ידיעה בתחלה. אף שעיר הנעשה בחוץ אינו מכפר אלא על שיש בו ידיעה ומאי ניהו ידיעה בסוף ולא בתחלה דלא אתיא לכלל קרבן ומכפר זה כפר' גמורה בלא תליה: **ד שעירי הרגלים.** בכל הרגלים נאמרו שעירי חטאת במוספין: **ושעירי ר"ח מכפרים.** דכתיב בשעיר ר"ח (שם כה) לחטאת לה' חטא שאין מכיר בו אלא ה'. שעיר

שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בַסּוֹף, וְשֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר עַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף. אָמְרוּ לוֹ, מַהוּ שֶׁיִּקָּרְבוּ זֶה בָּזֶה. אָמַר לָהֶם, יִקָּרְבוּ. אָמְרוּ לוֹ, הוֹאִיל וְאֵין כַּפָּרָתָן שָׁוָה, הֵיאַךְ קְרֵבִין זֶה בָּזֶה. אָמַר לָהֶן, כֻּלָּן בָּאִין לְכַפֵּר עַל טָמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו: ה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ, שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא. מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שֶׁל רְגָלִים, שֶׁמְּכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בַסּוֹף. מוֹסִיף עֲלֵיהֶם שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁהֵן מְכַפְּרִין עַל הַטָּהוֹר שֶׁאָכַל אֶת הַטָּמֵא, וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בַתְּחִלָּה וְלֹא בַסּוֹף, וְעַל שֶׁאֵין בָּהּ יְדִיעָה בַּתְּחִלָּה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף. אָמְרוּ לוֹ, אוֹמֵר הָיָה רַבִּי מַהוּ שֶׁיִּקָּרְבוּ זֶה בָּזֶה. אָמַר לָהֶם, הֵן. אָמְרוּ לוֹ, אִם כֵּן יִהְיוּ שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים קְרֵבִין בְּרָאשֵׁי חֳדָשִׁים, אֲבָל הֵיאַךְ שֶׁל רָאשֵׁי חֳדָשִׁים קְרֵבִין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לְכַפֵּר כַּפָּרָה שֶׁאֵינָהּ שֶׁלָּהֶן. אָמַר לָהֶן, כֻּלָּן בָּאִין לְכַפֵּר עַל טָמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו: ו וְעַל זְדוֹן טָמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו,

nor at the end; and that of Yom Kippur atones for the one with no knowledge at the beginning, but with knowledge at the end. They [the Sages] said to him [Rabbi Shimon], What is [the law], may one [goat] be offered in place of another? [i.e., the goat designated for Festivals was lost and was later found in time for the offering of the New Moon]? He said to them, They may be offered. They said to him, Since their atonement is not equal, how can this sacrifice be offered for [instead of] another? He said to them, They all come to atone for the impurity of the Temple and its sacrifices. (5) Rabbi Shimon ben Yehudah says in his [Rabbi Shimon's] name, The goats of *Roshei Hodashim* atone for the pure person who [unintentionally] ate the impure. Those [goats] of the Festivals are superior to them, for they atone for the pure person who ate the impure, and [also] in the instance with no knowledge at the beginning or at the end; those of Yom Kippur are superior to them, for they atone for the pure person who ate the impure, and [also] in an instance of no knowledge at the beginning or at the end, and [also] in an instance of no knowledge in the beginning, but with knowledge at the end. They said to him, What is [the law], may one [goat] be offered in place of another? He said to them, Yes. They said to him, Granted that those of Yom Kippur are offered on *Roshei Hodashim* [for they also atone for the case for which the latter atone], but how can those of *Roshei Hodashim* be offered on Yom Kippur, to effect an atonement not atoned for by it? He said to them, They all come to atone for the impurity of the Temple and its sacrifices. (6) For the intentional defilement of the

רבנו עובדיה מברטנורא

זה יהא מכפר. והיינו שאין בו ידיעה לא בתחלה ולא בסוף ושעירי רגלים ילפינן משעיר ר"ח בהיקש דשעיר הוה מצי למכתב בכלהו רגלים וכתב ושעיר וא"ו מוסיף על ענין ראשון. להקיש שעל מה שזה מכפר אלו מכפרים: **כל השעירים כפרתן שוה.** כל שעירי המוספין בין שעירי רגלים. בין שעירי ר"ח. בין שעיר הנעשה בחוץ ביה"כ. כפרתן שוה שהם מכפרין בין על שאין בה ידיעה בתחילה ויש לה ידיעה בסוף. בין על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. בין על טהור שאכל את הטמא. ונ"מ לטומאה שאירעה בין זו לזו. אבל שעיר הנעשה בפני' ביה"כ לא נחלקו עליו שהוא תולה על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף כדאמרי': **היה ר"ש אומר.** האי דהדר נקט ליה משום דבעי למימר אמרו לו מהו שיקרבו זה בזה: **מהו שיקרבו.** אם אבד שעיר שהופרש ליוה"כ ונתכפרו באחר ונמצא זה ברגל או בר"ח. מהו שיקריב לשם שעירו של יום: **אמרו לו הואיל ואין כפרתן שוה.** ר"מ הוא דקאמר ליה לר' שמעון בשלמא אי אמרת כולן כפרתם שוה יקריב שהרי כולן כפרה אחת הן מכפרים. אלא לדידך זו שהופרשה לכפר על שאין בה ידיעה בתחלה ויש בה ידיעה בסוף. היאך יקרב ברגל לכפר על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. או בר"ח לכפר על הטהור שאכל את הטמא: **לכפר על טומאת מקדש וקדשיו.** וכיון דבזה שוין. אע"פ שכפרתן חלוקות יכול הוא ליקרב: **ה משמו.** של ר"ש. וסתם ר"ש הוא ר"ש בן יוחאי: **ו ועל זדון טומאת מקדש וכו'.** סתמא היא. (דגמ' נקיט

שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּרִין. וְעַל שְׁאָר עֲבֵרוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, הַקַּלּוֹת וְהַחֲמוּרוֹת, הַזְּדוֹנוֹת וְהַשְּׁגָגוֹת, הוֹדַע וְלֹא הוֹדַע, עָשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּרֵתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין, שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר: זֹ אֶחָד יִשְׂרְאֵלִים, וְאֶחָד כֹּהֲנִים, וְאֶחָד כֹּהֵן מָשׁוּחַ. מַה בֵּין יִשְׂרְאֵלִים לַכֹּהֲנִים וּלְכֹהֵן מָשׁוּחַ, אֶלָּא שֶׁדַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים עַל טֻמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, כְּשֵׁם שֶׁדַּם הַשָּׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בְּפָנִים מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כָּךְ דַּם הַפָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים. כְּשֵׁם שְׁוִדּוּיוֹ שֶׁל שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ מְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, כָּךְ וִדּוּיוֹ שֶׁל פָּר מְכַפֵּר עַל הַכֹּהֲנִים:

Temple and its sacrifices, the goat offered inside and Yom Kippur atone. And for the other transgressions in the Torah — [both] the minor and the severe, the intentional and the unintentional, the known and the unknown, positive and negative [commandments, those punishable by] *karet* [i.e., death by Divine intervention] and a Court-imposed death sentence — the scapegoat atones. (7) It is all the same, whether Israelites, priests, or anointed priest [there is atonement for all]. What is the difference between Israelites, [and between] priests and the anointed priest? Only the blood of the ox [of the sin-offering], that it atones for the priests for the defilement of the Temple and its sacrifices [instead of the inner and outer goats]. Rabbi Shimon says, [he argues on that which was stated that there is no difference regarding the scapegoat between Israelites and priests, and contends that the scapegoat is exclusive for Israelites and the ox for priests,] Just as the blood of the goat offered inside atones for the Israelite, so too, does the blood of the ox atone for the priests; just as the confession of [i.e., recited over] the scapegoat atones for the Israelite, so too, does the confession of [recited over] the ox atone for the priests.

רבנו עובדיה מברטנורא

לה): **שעיר הנעשה בפנים ויוה"כ מכפרים.** דכתיב (ויקרא טז) ומפשעיהם לכל חטאתם. ופשעיהם. אלו המרידי': **החמורות והקלות וכו'.** כולה מתני' מפרשה בגמ' הכי. בין קלות בין חמורות בין שעשאן במזיד בין שעשאן בשוגג אותן שעשאן בשוגג בין נודע לו ספיקן. בין לא נודע לו ספיקן כלומר בין נודע לו שבא לידו ספק חלב ואכל בין שלא נודע לו שבא לידו ספק חלב. ואלו הן קלות עשה ולא תעשה ואלו הן חמורות כריתות ומיתות ב"ד: **זֹ א' ישראל וא' כהנים.** הכי קאמר. אחד ישראל ואחד כהנים וא' כהן משוח. מתכפרים בשעיר המשתלח בשא' עבירות ואין חלוק ביניהן: **אלא שדם הפר מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו.** כל מה ששעי' הפנימי מכפ' על ישראל דהיינו תליית ישראל על שיש בה ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף. וזדון טומא' מקדש וקדשיו וכן כפר' שעיר החיצון פרו של כ"ג הקרב בי"ה מכפר על הכהנים: **ר"ש אומר כשם.** שאתה מודה בדם השעיר הפנימי שמכפר על ישראל. כפרתו בלא שום וידוי. שאין וידוי בשעיר הפנימי. אלא בשעיר המשתלח. כך דם הפר בלא שום וידוי מכפר על הכהנים על טומאת מקדש וקדשיו. אייתר ליה וידוי של פר במקום וידוי של שעיר המשתלח. לכפר על הכהנים בשאר עבירות. ואין להם כפרה בשעיר המשתלח:

Gemara *Shevu'ot 18b*

גמרא שבועות דף יח:

בָּעָא מִינֵּהּ רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן יוֹסֵי בֶּן לְקוּנְיָא מֵרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹסֵי בֶּן לְקוּנְיָא אַזְהָרָה לְבוֹעֵל נִדָּה מִנַּיִן מִן הַתּוֹרָה שָׁקַל קָלָא פְּתַק בֵּהּ אַזְהָרָה לְבוֹעֵל נִדָּה (ויקרא יח)

Rabbi Yonatan ben Yose ben Lekunia inquired of Rabbi Shimon ben Yose ben Lekunia: "Where is the prohibition in the Torah against relations with a menstruating woman?" He took a clod, and threw it at him, [saying,] "Prohibition against relations with a

וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב אֶלָּא אַזְהָרָה לַמְשַׁמֵּשׁ עִם הַטָּהוֹרָה וְאָמְרָה לוֹ נִטְמֵאתִי דְּלָא נִיפְרִישׁ מִיָּד מְנָא לָן אָמַר חִזְקִיָּה אָמַר קְרָא (שם טו) וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו אֻפְלוּ בְּשָׁעַת נִדָּתָהּ תְּהֵא עָלָיו. אַשְׁכְּחָן עֲשֵׂה לֹא תַעֲשֶׂה מְנָלָן אָמַר רַב פַּפָּא אָמַר קְרָא (שם יח) לֹא תִקְרַב לֹא תִקְרַב נַמִּי לֹא תִפְרוֹשׁ הוּא דִּכְתִיב (ישעיה סה) הָאוֹמֵר קְרַב אֵלֶיךָ אַל תִּגַּשׁ בִּי כִּי קְדַשְׁתִּיךָ. תְּנוּ רַבָּנָן (ויקרא טו) וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם. אָמַר רַבִּי יאשִׁיָּה מִכָּאן הַזְהָרָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּפְרְשׁוּ מִנְּשׁוֹתֵיהֶן סָמוּךְ לְוִסְתָּן וְכַמָּה אָמַר רַבָּה: עוֹנָה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי כָּל שֶׁאֵינוֹ פּוֹרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ סָמוּךְ לְוִסְתָּהּ אֻפְלוּ הַוָּיָן לוֹ בָּנִים כִּבְנֵי אַהֲרֹן מֵתִים. דִּכְתִיב (שם) וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם. וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ וְסָמִיךְ לֵהּ (שם טז) אַחֲרֵי מוֹת. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל הַפּוֹרֵשׁ מֵאִשְׁתּוֹ סָמוּךְ לְוִסְתָּהּ הַוָּיָן לוֹ בָּנִים זְכָרִים דִּכְתִיב (שם יא) וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר. וְסָמִיךְ לֵהּ (שם יב) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: הַוָּיָן לוֹ בָּנִים רְאוּיִין לְהוֹרָאָה דִּכְתִיב (שם י) וּלְהַבְדִּיל וּלְהוֹרוֹת. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל הַמַּבְדִּיל עַל הַיַּיִן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת הַוָּיָן לוֹ בָּנִים זְכָרִים, דִּכְתִיב (שם)

menstruating woman! 'And to a woman who is impure by her [menstrual] uncleanness you shall not approach' (Leviticus 18:19)!" "Well then, [I meant to ask] where do we find the warning that if a man has relations with a clean woman, and she says to him, 'I have become unclean,' that he should not withdraw abruptly?" Hizkiyah said, Scripture says: "[And if any man lies with her,] her impurity shall be with him," (Leviticus 15:24) i.e., there is a time, when even if she is impure, she shall be with him [i.e., he must not withdraw abruptly, so as not to have pleasure from the withdrawal]. From this we have a positive precept; from where do we derive a negative precept? Rav Papa said, Scripture says, "You shall not approach" [to a woman who is impure]" (Leviticus 18:19); "you shall not approach" means also, you shall not withdraw; for it is written: "[A people that provoke Me ...] who say, Approach to yourself, come not near me, for I am holier than you" [according to Rashi in the Gemara,] meaning "for I may defile you" (Isaiah 65:5), thereby teaching that the "you shall not approach" in Leviticus may mean, do not approach to yourself, [i.e., do not withdraw]. Our Rabbis taught: "Thus shall you separate the children of Israel from their uncleanness." (Leviticus 15:31) Rabbi Yoshiyah said: From this we learn an injunction to the children of Israel that they should separate from their wives near their menstrual cycles. And how long before? Rabbah said: One *onah* [a whole day or a whole night]. Rabbi Yohanan said in the name of Rabbi Shimon bar Yohai: If a person does not separate from his wife near her cycle, then even if he has sons like the sons of Aharon, they will die, for it is written: "Thus shall you separate the children of Israel from their uncleanness ... [this is the law ...] of she who is ill with her impurity," and next to it: "[And the Lord spoke unto Moshe] after the death [of the two sons of Aharon." (Leviticus 15:33-16:1) The sequence implies that if a man does not separate, his sons will die]. Rabbi Hiyya bar Abba said that Rabbi Yohanan said: The person who separates from his wife near her cycle will have male children, as it is written: "To make a distinction between the unclean and the clean," (Leviticus 11:47) and next to it: "If a woman conceives and bears a male child." (Leviticus 12:2) Rabbi Yehoshua ben Levi said: He will have sons worthy of becoming teachers, for it is written: "That you make a distinction [between ... the unclean and the clean] and that you may teach." (Leviticus 10:10). Rabbi Hiyya bar Abba said that Rabbi Yohanan said: The person who recites the *havdalah* over wine at the termination of the Sabbath

לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל. וּכְתִיב הָתָם (שם יא) לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר. וְסָמִיךְ לֵהּ (שם יב) אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: בָּנִים רְאוּיִין לְהוֹרָאָה, דִּכְתִיב (שם) לְהַבְדִּיל וּלְהוֹרוֹת. אָמַר רַבִּי בִּנְיָמִין בַּר יֶפֶת, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כָּל הַמְקַדֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּשָׁעַת תַּשְׁמִישׁ הַוָּיָן לוֹ בָּנִים זְכָרִים שֶׁנֶּאֱמַר (שם יא) וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם וִהְיִיתֶם קְדוֹשִׁים. וְסָמִיךְ לֵהּ אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ:

will have male children, as it is written: "That you make a distinction between the sacred and the non-sacred" (Leviticus 11:47), and elsewhere it is written: "To make a distinction between the unclean and the clean," (ibid), and next to it, "If a woman conceive [and bear a male child]." (Leviticus, 12:2) Rabbi Yehoshua ben Levi said: He will have sons worthy to be teachers, as it is written: "That you make a distinction [between the holy and the common] ... and that you may teach." (Leviticus 10:11) Rabbi Binyamin bar Yefet said that Rabbi Elazar said: The person who sanctifies himself during relations will have male children, even as it is said: "Make yourselves holy, and you will be holy" [Leviticus 11:44), and next to it: "If a woman has conceived [and bore a male child]." (ibid., 12:2)

זוהר ואתחנן דף רס"ה ע"א

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן: בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ אַקְדִּים בְּפַלְגוּת לֵילְיָא וְקָם וְאִשְׁתְּדַל בְּאוֹרָיְתָא עַד דְּנָהִיר צַפְרָא בְּצַפְרָא אַנַּח תְּפִלִּין בְּרֵישֵׁהּ וּתְפִלִּין בִּרְשִׁימָא קַדִּישָׁא בִּדְרוֹעֵהּ וְאִתְעַטַּף בְּעִטּוּפָא דִּמְצְוָה וְאָתֵי לְנָפְקָא מִתַּרְעָא דְּבֵיתֵהּ אִעֲרַע בַּמְּזוּזָה רְשִׁימָא דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא בְּתַרְעָא דְּבֵיתֵיהּ אַרְבַּע מַלְאָכִין קַדִּישִׁין מִזְדַּוְּגָן עִמֵּהּ וְנָפְקִין עִמֵּהּ מִתַּרְעָא דְּבֵיתֵהּ וְאוֹזְפֵי לֵהּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא וּמַכְרְזֵי קָמֵהּ הָבוּ יְקָרָא לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא הָבוּ יְקָרָא לְבָרֵהּ דְּמַלְכָּא לְפַרְצוּפָא יְקָרָא דְּמַלְכָּא רוּחָא קַדִּישָׁא שַׁרְיָא עֲלֵהּ אַכְרִיז וַאֲמַר {יִשְׂרָאֵל מט} יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. כְּדֵין הַהוּא רוּחָא קַדִּישָׁא סַלְקָא לְעֵלָּא וְאַסְהִיד עֲלֵהּ קָמֵי מַלְכָּא קַדִּישָׁא כְּדֵין מַלְכָּא עִלָּאָה לְמִכְתַּב קָמֵהּ כָּל אִנּוּן בְּנֵי הֵיכְלֵהּ כָּל אִנּוּן דְּאִשְׁתְּמוֹדְעָן קָמֵהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב {מַלְאָכִי ג} וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, מַאי וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שְׁמוֹת לה) (ס"א בְּחֹשֶׁב הָאֶפוֹד) וְחוֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבוֹת אִנּוּן דְּעָבְדִין לִשְׁמֵהּ אוֹמָנוּתָא בְּכֹלָּא. אוֹמָנוּתָא דִּתְפִלִּין בְּבָתֵּיהוֹן בִּרְצוּעֵיהוֹן וּכְתִיבָתְהוֹן. אוֹמָנוּתָא דְּצִיצִית. בְּחוּטֵיהוֹן בְּחוּטָא דִּתְכֵלְתָּא. אוֹמָנוּתָא דִּמְזוּזָה וְאִלֵּין אִנּוּן חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. וּכְתִיב וְחוֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבוֹת. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּבַּח בֵּהּ וּמַכְרִיז עָלֵהּ בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין חֲמוּ מַה בְּרִיָה עַבְדִית

תרגום הזוהר

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם מַקְדִּים עַצְמוֹ בַּחֲצוֹת לֵילָה, וְקָם וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה עַד שֶׁמֵּאִיר הַבֹּקֶר. וּבַבֹּקֶר מַנִּיחַ תְּפִילִין בָּרֹאשׁ וּתְפִילִין בָּרוֹשֶׁם הַקָּדוֹשׁ, בִּזְרוֹעוֹ וְנִתְעַטֵּף בְּעִטּוּף שֶׁל מִצְוָה. וּבָא לָצֵאת מִפֶּתַח בֵּיתוֹ, פּוֹגֵשׁ בַּמְּזוּזָה, שֶׁהִיא רוֹשֶׁם שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, בְּשַׁעַר בֵּיתוֹ. אַרְבָּעָה מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים מִתְחַבְּרִים עִמּוֹ, וְיוֹצְאִים עִמּוֹ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ וּמְלַוִּים אוֹתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמַכְרִיזִים לְפָנָיו, תְּנוּ כָּבוֹד לְצוּרַת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, תְּנוּ כָּבוֹד לְבֶן הַמֶּלֶךְ, לַפַּרְצוּף הַנִּכְבָּד שֶׁל הַמֶּלֶךְ. וְרוּחַ קָדוֹשׁ שׁוֹרֶה עָלָיו, מַכְרִיז וְאוֹמֵר, יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֶתְפָּאָר. אָז, אוֹתוֹ הָרוּחַ הַקָּדוֹשׁ, עוֹלֶה לְמַעְלָה וּמֵעִיד עָלָיו לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. אָז מְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן לִכְתּוֹב לְפָנָיו כָּל אֵלּוּ בְּנֵי הֵיכָלוֹ, כָּל אֵלּוּ הַנּוֹדָעִים לְפָנָיו. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב, וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. מַהוּ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. הוּא כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ס"א בְּחֹשֶׁב הָאֵפוֹד) וְחוֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבוֹת, אֵלּוּ שֶׁעוֹשִׂים לִשְׁמוֹ, אוֹמָנוּת בְּכָל דָּבָר. אוֹמָנוּת הַתְּפִלִּין, בַּבָּתִּים שֶׁלָּהֶם בִּרְצוּעוֹתֵיהֶם וּבִכְתִיבָה שֶׁלָּהֶם. אוֹמָנוּת הַצִּיצִית, בַּחוּטִים שֶׁלָּהֶם, בְּחוּט הַתְּכֵלֶת. אוֹמָנוּת הַמְּזוּזָה. וְאֵלּוּ הֵם חוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְחוֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבוֹת. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁהַקָּבָ"ה מִשְׁתַּבֵּחַ בּוֹ וּמַכְרִיז עָלָיו בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, רְאוּ

בְּעוֹלָמִי. וּמָאן דְּיֵעוֹל קָמֵּהּ לְבֵי כְּנִישְׁתָּא כַּד נָפֵיק מִתַּרְעֵיהּ וְלָא תְּפִלִּין בְּרֵישֵׁיהּ וְצִיצִית בִּלְבוּשֵׁיהּ וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים ה) אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ. קָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר: אֶן הוּא מוֹרְאִי הָא סָהֵיד סַהֲדוּתָא דְּשִׁקְרָא:

אֵיזוֹ בְּרִיָּה עָשִׂיתִי בְּעוֹלָמִי. וּמִי שֶׁנִּכְנָס לְפָנָיו לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וּכְשֶׁיּוֹצֵא מִפִּתְחוֹ, בְּלֹא תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ וְצִיצִית בִּלְבוּשׁוֹ, אוֹמֵר אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ. אוֹמֵר הַקָּבָּ"ה, אֵיפֹה הוּא מוֹרְאִי, הֲרֵי מֵעִיד עֵדוּת שֶׁקֶר:

יוסף לחוק

Yosef le-Hok

מוסר

Ethical Teaching:

ספר חסידים סימן קנה

Sefer Hasidim, Chapter 155

א כָּל הַמְרַחֵם עַל הָאַכְזָר אֵינוֹ מְרַחֵם עַל הָרַחֲמָנִים וְעַל מִי שֶׁהַדִּין לְרַחֵם עָלָיו כְּגוֹן עַל בָּנָיו וְעַל בְּנוֹתָיו וְאָחָיו וּקְרוֹבָיו וְאֵין לָהֶם וְיָכוֹל לְכַלְכְּלָם וְאֵינוֹ נוֹתֵן לָהֶם הֲרֵי כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ יָבוֹא לִידֵי מִי שֶׁאֵין לוֹ זְכוּת וּצְדָקָה פֵּרוּשׁ לְיָד בָּנָיו וּבְנוֹתָיו וּקְרוֹבָיו שֶׁאֵין צְדָקָה שַׁיָּךְ בְּפַרְנָסָתָם אֶלָּא דֶּרֶךְ רַחֲמָנוּת וַאֲפִלּוּ הוּא מְפַרְנֵס אֲחֵרִים וְכֵיוָן שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאָבִיו וְאִמּוֹ וְאָחָיו עֲנִיִּים וְאֵינוֹ מְפַרְנְסָם וּמְפַרְנֵס אֲחֵרִים אוֹתָן עַצְמָם שֶׁהוּא מְפַרְנֵס לְבַסּוֹף יִהְיוּ אַכְזָרִים עָלָיו וְלֹא יְרַחֲמוּהוּ וְלֹא יַחֲזִיקוּ לוֹ טוֹבָה עַל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם וְיֶהְפְּכוּ לוֹ לְשׂוֹנְאָיו כִּי יֵשׁ לָךְ דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ זְכוּת לְאָדָם אִם יַעֲשֶׂנָּה וְאִם לֹא יַעֲשֶׂנָּה יֶחְשַׁב לוֹ לְרָעָה. כְּגוֹן אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ שֶׁאוֹהֲבִין יַלְדֵיהֶן וְיֵשׁ לָהֶן וּמְפַרְנְסִין אוֹתָן וּמְרַחֲמִים עֲלֵיהֶם הֲרֵי אֵין זְכוּת וּצְדָקָה כִּי מֵאַהֲבָתָן עוֹשִׂין לָהֶם כֵּן כְּמוֹ כֶּלֶב לְגוּרָיו וְהַדֹּב וְכָל חַיּוֹת שֶׁמְּשִׁימִים נַפְשָׁם בְּכַפָּם לִטְרֹף טֶרֶף לְהָבִיא לְגוּרֵיהֶן וְאִם לֹא יִהְיוּ מְרַחֲמִים עַל יַלְדֵיהֶן וְלֹא מְפַרְנְסִים אוֹתָם וְאֵין לִילָדִים מְאוּמָה אוֹ שֶׁמַּכִּין אוֹתָן שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אוֹ שֶׁלֹּא לְיִסְרָם כְּלָל. גָּדוֹל עֲוֹנָם מִנְּשׂוֹא

Whoever shows compassion to the cruel, is not compassionate to the merciful, and to those who deserve to be treated mercifully, such as his sons, daughters, siblings, and relatives who do not have what they require. If he can provide for them and doesn't, everything he has, will pass to someone else — to one whom the act of giving, will not be accounted to him as a merit or as a charitable deed, meaning; to his sons, daughters, and relatives. For providing for them is not a matter of charity, but rather is an act of mercy. Even if he does provide for other people, but he knows that his father, mother, or siblings are destitute, yet he does not provide for them, and instead provides for others, the very people for whom he does provide will ultimately be cruel to him, and will show him no mercy. They will not appreciate any kindness that he did for them, and will eventually become his enemies. For there are deeds for which a person receives no merit upon doing them, yet if he does not do them, it is considered evil. For example, a husband and wife who love their children, and have what they need, and provide for them and are merciful to them — there is no merit or charity in this, for they do it out of their love for them, in the same way that a dog cares for its puppies, and a bear and all animals that risk their lives to hunt and bring food for their young. If a person does not feel mercy toward his children, and does not provide for them, so that his children have nothing, or if they strike them unnecessarily, or not for the purpose of instructing them, their sin is too great to be borne. Therefore, if a father is kind to some of his

לְפִיכָךְ הָאָב שֶׁעוֹשֶׂה טוֹבָה לְמִקְצָת בָּנָיו וּקְצָתָן מוֹאֵס וְלֹא עוֹשֶׂה אִתָּם טוֹבָה. אוֹתוֹ שֶׁהוּא מוֹאֵס יִירָשֶׁנּוּ׃

children but despises others and does no kindness for them, the ones he despises will eventually inherit him.

Practical Law:
Rambam, Laws of Prayer, Chapter 14

הלכה
הרמב"ם הלכות תפלה פרק יד

א כֵּיצַד הִיא נְשִׂיאוּת כַּפַּיִם בִּגְבוּלִין בְּעֵת שֶׁמַּגִּיעַ שְׁלִיחַ צִבּוּר לַעֲבוֹדָה כְּשֶׁאוֹמֵר רְצֵה, כָּל הַכֹּהֲנִים הָעוֹמְדִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת נֶעֱקָרִין מִמְּקוֹמָן וְהוֹלְכִין וְעוֹלִין לַדּוּכָן וְעוֹמְדִין שָׁם. פְּנֵיהֶם לַהֵיכָל וַאֲחוֹרֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם וְאֶצְבְּעוֹתֵיהֶם כְּפוּפוֹת לְתוֹךְ כַּפֵּיהֶם, עַד שֶׁמַּגִּיעַ שְׁלִיחַ צִבּוּר לַהוֹדָאָה. וּמַחֲזִירִין פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם וּפוֹשְׁטִין אֶצְבְּעוֹתֵיהֶם וּמַגְבִּיהִין יְדֵיהֶם, כְּנֶגֶד כְּתֵפֵיהֶם וּמַתְחִילִין יְבָרֶכְךָ. וּשְׁלִיחַ צִבּוּר מַקְרֵא אוֹתָן מִלָּה בְּמִלָּה וְהֵן עוֹנִין. שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ו) "אָמוֹר לָהֶם", עַד שֶׁיֹּאמַר. כְּשֶׁמַּשְׁלִימִין פָּסוּק רִאשׁוֹן כָּל הָעָם עוֹנִין אָמֵן. וְחוֹזֵר שְׁלִיחַ צִבּוּר וּמַקְרֵא אוֹתָן פָּסוּק שֵׁנִי מִלָּה בְּמִלָּה וְהֵן עוֹנִין עַד שֶׁמַּשְׁלִימִין פָּסוּק שֵׁנִי וְכָל הָעָם עוֹנִין אָמֵן. וְכֵן פָּסוּק שְׁלִישִׁי. ב כְּשֶׁמַּשְׁלִימוּ הַכֹּהֲנִים שְׁלֹשָׁה פְּסוּקִים מַתְחִיל שְׁלִיחַ צִבּוּר בִּבְרָכָה אַחֲרוֹנָה שֶׁל תְּפִלָּה שֶׁהִיא שִׂים שָׁלוֹם וְהַכֹּהֲנִים מַחֲזִירִין פְּנֵיהֶם כְּלַפֵּי הַקֹּדֶשׁ וְקוֹפְצִין אֶצְבְּעוֹתֵיהֶן וְעוֹמְדִין שָׁם בַּדּוּכָן עַד שֶׁיִּגְמֹר הַבְּרָכָה וְחוֹזְרִין לִמְקוֹמָן׃

(1) How is the priestly blessing recited outside the Temple? When the Reader reaches the blessing of the *Shemoneh Esrei* relating to the Temple service and says *retzei* [be pleased], all the *kohanim* present in the synagogue leave their places and ascend the platform. They stand there facing the Holy Ark, with their backs to the congregation and their fingers curled up into their hands until the Reader finishes the blessing of "thanks" [*modim anahnu lach*]. They then turn to face the congregation, extend their fingers, raise their hands to shoulder height, and begin the blessing with the word *yivarekhikhah* [may God bless you]. The Reader prompts them word by word and they respond, as it says, "say to them" (Numbers 6:23), meaning that they should not say the blessing until he [the Reader] says it to them. When they finish the first sentence, all the people answer amen. The Reader then goes on to prompt them word by word for the second sentence, and they repeat until they finish the second sentence, and all the people answer amen. And so on with the third sentence. (2) When the *kohanim* have completed all three sentences, the Reader begins the last blessing of the *Shemoneh Esrei* prayer, which is *sim shalom* [grant peace]. The *kohanim* turn their faces back toward the Holy Ark, fold their fingers, and stand there on the platform until the Reader finishes reciting the blessing. They then return to their places.

VA'ETHANAN FOR THURSDAY ואתחנן ליום חמישי

TORAH תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשם ב"ץ לקנות הארת רוח משבת הבאה

טו וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה בְּיוֹם

(15) And you should guard your souls very well, for you did not see not any